

OBEC MARKUŠOVCE, Michalská 51, MARKUŠOVCE

Ing. Františka Šteinerová, hlavný kontrolór obce

Stanovisko hlavného kontrolóra k záverečnému účtu za rok 2011

Na základe ustanovenia § 18f, odst. 1 písmeno c, zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení zmien a doplnkov a plánu kontrolnej činnosti predkladám obecnému zastupiteľstvu stanovisko k záverečnému účtu obce za rok 2011.

Pri zaujatí stanoviska som vychádzala z platných zákonov a interných predpisov obce, z vykonaných kontrol a tiež z týchto dokumentov:

1. Záverečný účet obce Markušovce za rok 2011
2. Návrh programového rozpočtu Obce Markušovce na roky 2011-2013 schválený OZ dňa 27. 9. 2011
3. Zápisnica z 8. zasadnutia OZ konaného dňa 27. 9. 2011, kedy bol programový rozpočet na rok 2011 schválený
4. Finančný výkaz o plnení rozpočtu subjektu verejnej správy /zvlášť obce a zvlášť ZŠ s MŠ/ k 31. 12. 2011
5. Ročná závierka obce – súvaha a výkaz ziskov a strát k 31.12.2011+iné finančné výkazy
6. Správa nezávislého audítora z overenia riadnej účtovnej závierky Obce Markušovce za rok 2011
7. Uznesenia obecného zastupiteľstva

1. Formálne náležitosti:

- návrh záverečného účtu obce má byť v zmysle § 16, odst. 12 zákona č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy prerokovaný najneskôr do šiestich mesiacov po uplynutí rozpočtového roka, t.j. do 30. 6. 2011. **V tejto lehote návrh záverečného účtu nebol prerokovaný, čím došlo k porušeniu zákona č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov.**

- záverečný účet má byť podľa zákona o obecnom zriadení č. 369/1990 Zb, § 9, odst. 2, pred jeho schválením zverejnený najmenej 15 dní spôsobom v obci obvyklým, aby sa mohli k nemu obyvatelia obce vyjadriť. Návrh záverečného účtu Obce Markušovce za rok 2011 bol zverejnený /bez tabuliek o plnení rozpočtu/ na verejnej výveske obce dňa 27. 6. 2012. Návrh záverečného účtu Obce Markušovce za rok 2011 bol o deň neskôr zverejnený aj na internetovej stránke Obce Markušovce, v časti výveska, vrátane 5 príloh, ktorých súčasťou je aj plnenie príjmov a výdavkov rozpočtu podľa funkčnej klasifikácie /funkcií, ktoré obec ako orgán verejnej správy vykonáva./ Lehota 15 dní uplynula 12. 7. 2012.

- nie je súlad vyhodnotenia rozpočtu v písomnej a tabuľkovej podobe, záverečný účet je v písomnej podobe týkajúcej sa výdavkov rozpočtu zhodnotený podľa položiek programov, kým tabuľková časť obsahuje zhodnotenie výdavkov podľa položiek funkčnej klasifikácie, čo nie vždy umožňuje overenie si správnosti vykázanych údajov v záverečnom účte a pre občanov a ľudí neznalých programového rozpočtovania pôsobí dezorientačne, keďže nie je jasné, odkiaľ sa tie údaje vzali

- účtovná závierka obce má byť v zmysle zákona o účtovníctve, zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, § 16 ods. 3, a na základe zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (§ 9 ods. 4) overená audítorom. Táto povinnosť bola splnená. Za rok 2011 bola účtovná závierka overená nezávislým audítorom p. Ing. Máriou Kyselovou, ktorá vypracovala správu z jej overenia 16. 4. 2012 opäť s **podmienečným záverom** /je potrebné vysporiadať veci uvedené v správe a v liste odporúčaní/. Správa nie je nikde zverejnená a nebola doručená ani OZ. Odporúčam OZ prijať uznesenie o predložení

prijatých opatrení na riešenie zistených nedostatkov zo strany starostu ako štatutárneho orgánu obce s termínom do najbližšieho OZ. Upozorňujem na skutočnosť, že od budúceho roka sa budú v registri Ministerstva financií povinne zverejňovať aj ročné závierky obcí a správy od auditorov.

- návrh záverečného účtu **je čiastočne vypracovaný** podľa zákona č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, § 16, chýba hodnotenie programov obce podľa odst. 5, bodu g). Hodnotenie plnenia programov obce má byť v súlade s manuálom pre programové rozpočtovanie územnej samosprávy. Údaje uvedené pod bodom 7. udalosti osobitného významu, ktoré nastali po skončení účtovného obdobia a predpokladaný vývoj činnosti účtovnej jednotky nemožno považovať za hodnotenie zámerov a cieľov jednotlivých programov a podprogramov prijatých pri schvaľovaní programového rozpočtu. Hodnotenie sa vykonáva jedenkrát počas rozpočtového roka k 31. 12. Hodnotiacia správa má byť výsledkom naplnenia plánovaných cieľov, zámerov, merateľných ukazovateľov. Jej nevyhotovením sa stráca zmysel programového rozpočtovania a všetka práca pri zostavovaní programov, cieľov, merateľných ukazovateľov tak vychádza ako zbytočná, neefektívna. **Túto povinnosť si obec neplní už tretí rok za sebou.**

- Údaje o plnení rozpočtu k 31. 12. 2011 uvedené v závere materiálu záverečného účtu sú v súlade s údajmi vo finančných výkazoch obce a školy. Tieto údaje sú uvedené taktiež v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, v členení podľa § 10, odst. 3, t. j. na bežné príjmy a výdavky, kapitálové príjmy a výdavky a finančné operácie.

- **Vykázaný výsledok hospodárenia obce bol vyrátaný správne podľa § 2 písm. b) a c) a § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.** Za nejasné považujem usporiadanie výsledku hospodárenia po odrátaní výsledku finančných operácií. Nie je uvedené nikde, preto dopĺňam: prebytok hospodárenia bežného a kapitálového rozpočtu 274.660,77 Eur – 78.523,24 Eur /rozdiel príjmov a výdavkov finančných operácií/ = 196.137,53 Eur, čo je rozdiel medzi celkovými príjmami a výdavkami rozpočtu, vrátane finančných operácií.

- Za nejasné považujem aj vykávanie zostatku finančných prostriedkov, ktoré sú predmetom rezervného fondu. **Rozdiel medzi prebytkom v sume 196.137,53 a 69.275,76 Eur /suma, ktorá je predmetom rezervného fondu/ predstavuje sumu 126.861,77 Eur, čo je vysoká hodnota.** Podľa §16 ods. 6 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ak možno použiť v rozpočtovom roku v súlade s osobitným predpisom nevyčerpané účelovo určené prostriedky poskytnuté v predchádzajúcom roku zo štátneho rozpočtu, rozpočtu EÚ alebo na základe osobitného predpisu, tieto nevyčerpané prostriedky sa na účely tvorby peňažných fondov pri usporiadaní prebytku rozpočtu obce podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) z tohto prebytku vylučujú. Takýto prebytok rozpočtu obce je zdrojom rezervného fondu, prípadne ďalších peňažných fondov. **Z predloženého návrhu záverečného účtu sa nedozvieme, ktoré prostriedky štátneho rozpočtu boli odrátané z prebytku hospodárenia a prečo.** Z prebytku bola vylúčená len suma vyhradená na kapitálové výdavky v hodnote 3.846,63 Eur. Tiež tu nie je uvedené, čoho sa tieto nevyčerpané kapitálové prostriedky týkajú.

- záverečný účet obsahuje ďalšie náležitosti uvedené v zákone o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy č. 583/2004 Z.z., tj. bilanciu aktív a pasív, prehľad o stave a vývoji dlhu, údaje o hospodárení príspevkových organizácií, prehľad o poskytnutých zárukách podľa jednotlivých príjemcov, údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti.

2. Vecné náležitosti

Rozpočet za rok 2011

Rozpočet Obce Markušovce na rok 2011 bol schválený uznesením č. 89/2011 na 8. zasadnutí obecného zastupiteľstva, ktoré sa konalo dňa 27. 9. 2011. Obecné zastupiteľstvo Obce Markušovce schválilo rozpočet v položkovej aj programovej podobe. Návrh programového rozpočtu Obce Markušovce bol schválený po doplnení programov a cieľov rozpočtu na roky 2011 – 2013, ktoré sú podstatou programového hospodárenia a po zohľadnení predložených úprav v príjmovej a výdajovej časti.

Za nedostatok považujem, že Obec Markušovce bola piaty rok za sebou v čase od 1. 1. 2011 do 27.9. 2011 opäť v rozpočtovom provizóriu /čas, kedy nie je platný rozpočet na príslušný rok/. V priebehu roka 2011 nebolo OZ predložené žiadne plnenie rozpočtu. Podľa materiálu „Záverečný účet Obce Markušovce za rok 2011“, schválený rozpočet nemal v priebehu roka žiadne úpravy, aj napriek potrebám /prekročené položky, nové príjmy a výdavky/ a dostatočnému času do konca roka, možnostiam softvéru v oblasti rozpočtového hodnotenia. Obec Markušovce vôbec nevyužila možnosti zákona, ktorým je možné legálne v priebehu roka robiť zmeny rozpočtu a dosiahnuť tak vyrovnané hospodárenie.

Taktiež nebola vykonaná žiadna kontrola plnenia rozpočtu zo strany finančnej komisie OZ. Rozpočet obce je základom finančného hospodárenia obce a jeho kontrola vyplýva orgánom obce z ustanovení zákona o rozpočtových pravidlách. V zmysle zákona č. 502/2001 o finančnej kontrole Z.z. a audite v znení neskorších predpisov, § 8, za zabezpečenie vytvorenia, zachovávanía a rozvíjania finančného riadenia zodpovedá vedúci orgánu verejnej správy, ktorý je povinný prijímať opatrenia na nápravu zistených nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku. V našom prípade je to starosta obce, ktorý aj v zmysle zákona o obecnom zriadení zodpovedá aj za chod obecného úradu. Prijaté opatrenia považujem za nedostatočné, keďže tie isté nedostatky sa opakujú niekoľko rokov za sebou.

Celkové zhodnotenie súhrnných ukazovateľov rozpočtu uvádzam v nasledujúcich tabuľkách. Vykázané údaje predstavujú menšie rozdiely oproti údajom uvedeným v návrhu záverečného účtu obce z dôvodu zaokrúhlenia na celé eur, kým záverečný účet obsahuje údaje na dve desatinné miesta.

Zhodnotenie súhrnných ukazovateľov rozpočtu

Tabuľka č. 1 obsahuje údaje týkajúce sa skutočného plnenia rozpočtu obce k 31. 12. 2011, vrátane príjmov a výdavkov jedinej rozpočtovej organizácie – ZŠsMŠ Markušovce. Údaje sú uvedené bez aj vrátane príjmových a výdavkových finančných operácií, keďže tieto sú súčasťou rozpočtu, aj keď nie sú súčasťou hospodárskeho výsledku uvedeného na strane 16 záverečného účtu obce. Rozdiel finančných operácií je schodkový a o túto sumu sa znižuje prebytok hospodárenia obce, nakoľko tieto finančné prostriedky boli už v roku 2011 použité.

Tabuľka č. 1: Skutočné plnenie rozpočtu obce podľa finančného výkazu k 31. 12. 2011 v Eur					
Rozpočet	Bežné	Kapitálové	Spolu bez FO	Finančné operácie	Spolu s FO
Príjmy obec	1999330	91722	2091052	37138	2128190
Výdavky obec	560024	135981	696005	115662	811667
HV obce bez ZŠ	1439306	-44259	1395047	-78524	1316523
Príjmy vlastné ZŠ s MŠ	2465	0	2465	0	2465
Výdavky ZŠ s MŠ	1122854	0	1122854	0	1122854
HV obce so ZŠ s MŠ	318917	-44259	274658	-78524	196134

Zdroj: Finančný výkaz o plnení rozpočtu subjektu verejnej správy /obce+ZŠ s MŠ/ k 31.12.2011.

V tabuľke č. 2 je uvedené porovnanie plánovaných a skutočných príjmov a výdavkov obce, vrátane príjmov a výdavkov ZŠ s MŠ Markušovce, ktoré sú súčasťou rozpočtu Obce Markušovce. Súčasťou tabuľky je aj porovnanie plánovaného a skutočne dosiahnutého hospodárskeho výsledku bez finančných operácií.

Tab. č. 2 Porovnanie plánovaných a skutočných príjmov a výdavkov obce, vrátane ZŠ s MŠ za rok 2011 v Eur

Obec+ZŠ Markušovce	Bežné príjmy	Kapitálové príjmy	Príjmy spolu bez FO
Plán	2065230	462324	2527554
Skutočnosť	2001795	91722	2093517
Rozdiel skutočnosť oproti plánu	-63435	-370602	-434037
VÝDAVKY, v tom aj ZŠ	Bežné výdavky	Kapitálové výdavky	Výdavky spolu
Plán	1866035	574656	2440691
Skutočnosť	1682878	135981	1818859
Rozdiel skutočnosť oproti plánu	-183157	-438675	-621832
Hospodársky výsledok /bez FO/	Bežný rozpočet	Kapitálový rozpočet	Hospodársky výsledok celkom /bez FO/
Plán	189195	-112332	86863
Skutočnosť	318917	-44259	274658
Rozdiel skutočnosť oproti plánu	129722	68073	187795
Finančné operácie	Príjmové FO	Výdavkové FO	Hospodársky výsledok len FO
Plán	38542	115405	-76863
Skutočnosť	37138	115662	-78524
Rozdiel skutočnosť oproti plánu	-1404	257	-1661

Zdroj: návrhy rozpočtov obce Markušovce a ZŠ s MŠ na rok 2011 + finančné výkazy o plnení rozpočtu k 31. 12. 2011

* príjmy sú vrátane príjmov ZšsMŠ /pri schválení rozpočtu neboli zarátané k príjmom obce/

Z uvedených údajov v tab. č. 2 vyplýva, že skutočné príjmy celkom boli oproti plánu nižšie o 434.037,- Eur, z dôvodu nižších kapitálových príjmov /o 370.602,- Eur/, ale i nižších bežných príjmov, ktoré za rok 2011 obec dosiahla oproti plánu nižšie o 63.435,- Eur. Z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov na strane príjmov došlo k nižším bežným, aj kapitálovým výdavkom, celkom o 621.832,- Eur. Z toho bežné výdavky boli nižšie o 183.157,- Eur a kapitálové o 438.675,- Eur. Naplánovaný HV bežného rozpočtu za rok 2011 bol vyšší o 129.722,- Eur, naplánovaný HV kapitálového rozpočtu bol taktiež vyšší o 68.073,- Eur, celkový naplánovaný rozpočet bez finančných operácií bol z toho dôvodu prekročený o 187.795,- Eur. Príjmové finančné operácie boli oproti plánu nižšie o 1.404,- Eur a výdavkové finančné operácie boli v skutočnosti vyššie o 257,- Eur. Rozdiel príjmov a výdavkov finančných operácií predstavuje schodok -78.524,- Eur. Tento bol krytý z prebytku hospodárenia bežného a kapitálového rozpočtu.

Celkové príjmy rozpočtu obce, vrátane príjmov ZšsMŠ a príjmových finančných operácií, tvorili sumu 2.130.655,- Eur. Celkové výdavky rozpočtu obce s výdavkovými finančnými operáciami, t.j. so splátkami úverov, vrátane výdavkov ZŠ s MŠ tvorili sumu 1.934.521,- Eur. Rozdiel celkových príjmov a výdavkov predstavuje sumu 196.134,- Eur /vid' tab. č. 1/. V porovnaní s rokom 2010 boli celkové príjmy aj výdavky nižšie. Celkové príjmy za rok 2010 predstavovali sumu 3.275.981,- Eur, rozdiel roku 2011 oproti roku 2010 je -1.145.326,- Eur. Celkové výdavky za rok 2010 boli v sume 3.190.091,- Eur, rozdiel roku 2011 oproti roku 2010 je -1.255.570,- Eur. Nižšie príjmy a výdavky v roku 2011 vyplývali najmä z dôvodu nižších príjmov od štátu a EÚ z dôvodu ukončenia skôr začatých projektov a nízkych príjmov na nový projekt - rekonštrukciu zdravotného strediska začatú v roku 2011. K celkovým menším príjmom a výdavkom za rok 2011 prispela aj skutočnosť, že sa zmenil spôsob financovania nového projektu a obec nešla do nových úverov.

Podľa zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy č. 583/2004 Z.z., 12, odst. 2 obce majú hospodáriť s rozpočtovými prostriedkami podľa schváleného rozpočtu a počas roka kontrolovať hospodárenie s rozpočtovými prostriedkami. Podľa odst. 3 obce majú sledovať v priebehu roka vývoj

hospodárenia podľa rozpočtu a v prípade potreby vykonávať zmeny vo svojom rozpočte, najmä zvýšenie vlastných príjmov alebo zníženie výdavkov, s cieľom zabezpečiť vyrovnanosť bežného rozpočtu ku koncu rozpočtového roka. Z tabuľky č. 2 vyplýva, že Obec Markušovce vykazuje v rozpočte veľké rozdiely oproti plánu. Bežné príjmy, vrátane vlastných príjmov ZšsMŠ boli naplnené na 96,93 %. Kapitálové príjmy predstavovali plnenie na 19,84 %. Skutočné príjmy celkom bez finančných operácií predstavovali 82,83 % z plánovaných. Bežné výdavky obce, vrátane ZšsMŠ tvorili 90,18 % z plánovaných, kapitálové výdavky predstavovali 23,66 % plnenie.

Bežné príjmy a výdavky

Bežné príjmy - z bežných príjmov najväčšiu skupinu príjmov tvorili granty a transféry /skupina 300/, z nich prevažovali transféry týkajúce sa školstva /viď zhodnotenie rozpočtu ZšsMŠ/. Z daňových príjmov /skupina 100/ najvyššie príjmy tvorí výnos z podielových daní FO od štátu, na ktorý obec nemá žiaden dosah a s dosiahnutím ktorého nemá obec žiadne alebo len minimálne výdavky. Vývoj podielových daní závisí od vývoja v štáte, najmä daňovej politiky a počtu nezamestnaných. Obec Markušovce mala naplnené tieto príjmy za rok 2011 na 96,1 %. Pre porovnanie s predchádzajúcimi rokmi uvádzam výšku a plnenie tejto dane v priloženej tabuľke č. 3:

Tabuľka č. 3: Vývoj podielových daní v Obci Markušovce za roky 2007-2011 v Eur

Rok	Plán	Skutočnosť	% plnenia
2011	645.239	620.006	96,10%
2010	520.000	528.354	101,61%
2009	627.363	637.811	101,67 %
2008	630.884	662.650	105,04%
2007	557.658	554.106	99,36%

Zdroj: Finančné výkazy obce za roky 2007-2011

Upozorňujem OZ najmä na plnenie dane za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, ktoré sa naplnili len na 51,6 % a ktoré najviac prispievajú k nárastu daňových pohľadávok. Z nedaňových príjmov za slabé považujem plnenie pri nájme z obecných bytov – 66,1 % ul. Školská a 65,0 % Jareček, ktoré úzko súvisia so splácaním úveru za tieto byty a splátky majú byť hradené z týchto príjmov.

Bežné výdavky – bežné výdavky z celkových skutočných výdavkov obce, vrátane ZšsMŠ /bez finančných operácií/ predstavovali 92,52 % podiel, z celkových výdavkov obce s finančnými operáciami ich podiel tvoril 86,99 %, čo je v oboch prípadoch vysoké číslo. Tieto výdavky súvisia najmä s chodom a prevádzkou obce, vrátane školy, ich údržbou, opravou a so zabezpečením funkcií obce určených najmä zákonom o obecnom zriadení a zákonom o prechode kompetencií zo štátu na obce.

Zo záverečného účtu, aj tabuliek o plnení rozpočtu vyplynulo, že niektoré výdavkové položky vykazujú viac ako 100 % čerpanie, čo je porušením zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy = porušenie finančnej disciplíny. Z kontroly finančného výkazu o plnení rozpočtu, aj záverečného účtu vyplynulo, že vo výdavkovej časti tabuliek rozpočtu sa nenachádzajú všetky výdavky – viď dotácie /naviac o 260,- Eur, pokuty /1.360,41 Eur/, niektoré výdavky na školstvo. Zo mzdových výdavkov obce k prekročeniu došlo pri evidencii obyvateľstva – REGOB /111,3 %/ a pri odmenách poslancov /105,7 %/. Celkové mzdové prostriedky nie sú uvedené nikde.

Prekročenie naplánovaných výdavkových položiek svedčí aj o nedostatočnej predbežnej a priebežnej finančnej kontrole, ktorej súčasťou je aj kontrola súladu s rozpočtom. Z toho dôvodu, aj napriek podpisom zamestnancov, ju možno považovať len za formálnu. Za nedostatok považujem aj nerešpektovanie podmienok prijatých vo VZN o dotáciách.

Zhodnotenie rozpočtu ZŠ s MŠ

Rozpočet ZŠsMŠ ako rozpočtovej organizácie obce je súčasťou rozpočtu obce. Obecné zastupiteľstvo Obce Markušovce rozhodlo o príjmoch a výdavkoch týkajúcich sa školstva jedným spoločným uznesením pri schválení programového rozpočtu obce v septembri 2011. Uznesením č. 89/2011 z 19. zasadnutia OZ konaného dňa 27. 9. 2011 obecné zastupiteľstvo schválilo rozpočet ZŠ s MŠ v príjmovej časti vo výške 1.292.497,- Eur a vo výdavkovej časti vo výške 1.282.497,- Eur. Rozdiel 10.000,- Eur tvorili vlastné príjmy školy zo školských zariadení, ktoré Obec Markušovce nezahrnula ani do celkových príjmov obce, čím nepostupovala v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, § 5, odst.1, písm.b/. Podľa ustanovenia tohto zákona sú príjmami rozpočtu obce aj nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií. V priebehu roka nebola OZ schválená žiadna zmena, napriek skutočnosti, že v septembri dochádza k prehodnoteniu príjmov ZŠsMŠ zo strany krajského školského úradu a úprave normatífov z dôvodu zmeny počtu žiakov.

Kontrolou finančného výkazu o plnení rozpočtu ZŠsMŠ Markušovce k 31. 12. 2011 bolo zistené, že vo výkaze sa nenachádzajú schválené údaje rozpočtu vo výdavkovej časti, čím sa sťažuje porovnanie plánovaných a skutočných údajov. Výkaz obsahuje celkovú sumu výdavkov v hodnote 1.024.544,- Eur, rozdiel tvorí 267.953,- Eur.

Základ príjmov ZŠsMŠ tvorili granty a dotácie od štátu, ktoré sú uvedené v záverečnom účte pri bežných príjmoch v sume 855.487,80 Eur. Podľa údajov plnenia rozpočtu príjmov na prenesené kompetencie od KŠÚ prišli príjmy nižšie o 2.344,- Eur /plnenie na 99,7%/, kým na vzdelávacie poukazy naopak viac o 6.528,80 Eur /plnenie na 166,5 %/. Vyššie ako plánované boli aj transfery na žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia o 2.010,- Eur. Naopak nižšie ako plánované boli transfery na stravu a školské potreby o 4.014,88 Eur /plnenie na 97,6 %/. Okrem toho ZŠsMŠ disponovala s transférmi od EÚ týkajúcimi sa pokračujúceho projektu v sume 105.267,63 Eur, čo je tiež menej, ako sa pôvodne plánovalo /len 77,3%/. Spolučasť obce pri tomto projekte predstavovala sumu 7.170,- Eur, ktoré boli ZŠsMŠ poskytnuté z daňových a nedaňových príjmov obce.

Na tzv. originálne kompetencie /materská škôlka, školská družina, školská jedáleň/ bolo v rozpočte ZŠsMŠ plánovaných 149.218,- Eur, skutočne zaslané z podielových daní za rok 2011 bolo 132.048,- Eur, t.j. o 17.170,- Eur menej. Okrem toho zo štátu bola pre MŠ pridelená dotácia v sume 2.558,- Eur, čo je o 31,- Eur menej, ako sa plánovalo. Za nedostatok považujem neprijatie VZN na stanovenie dotácie na originálne kompetencie zo strany obce a to aj napriek prijatému uzneseniu OZ začiatkom roka 2011.

Za problematické považujeme výber vlastných príjmov ZŠsMŠ a ich zákonnosť /poplatky od rodičov za deti navštevujúce MŠ a ŠK/. Problémy naďalej pretrvávali vo včasnom preposielaní a hlásení týchto príjmov obci a naspäť ZŠsMŠ. Za nedostatok obce považujem skutočnosť, že aj napriek účelu, na ktorý boli vybraté a zahrnutiu týchto zdrojov, z ktorých sa uhrádzajú výdavky na originálne kompetencie, obec tieto poplatky v priebehu roka zadržovala a zaslala ich ZŠsMŠ až po urgenciách koncom roka. Za neujasnené naďalej považujem príjmy za stravu.

Plnenie výdavkov na školstvo je uvedené v záverečnom účte v časti programu 8. vzdelávanie na stranách 6-8. Výdavky na originálne kompetencie sú uvedené vrátane vlastných príjmov /2.464,- Eur, aj keď časť z nich sa týkala preneseného výkonu – poplatky ihrisko ZŠ, prenájom telocvične ZŠ/.

Podľa údajov v tabuľke č. 1 a č. 5, skutočné vlastné výdavky rozpočtu ZŠ s MŠ boli vo výške 1.122.854 Eur, čo predstavuje z celkových výdavkov obce /vrátane ZŠ s MŠ/ bez výdavkových finančných operácií, /1.818.859,- Eur/ 61,73 %. Z celkových výdavkov obce /vrátane ZŠ s MŠ/ s výdavkovými finančnými operáciami. 1.934.521,- Eur/ podiel výdavkov na ZŠsMŠ predstavuje 58,04 %. Na základe kontroly rozpočtu ZŠsMŠ bolo zistené, že v rozpočte školy sa nenachádzajú výdavky týkajúce sa stravy pre žiakov v hmotnej núdzi, čím sa skresľuje výsledok hospodárenia školy, ale aj obce z dôvodu nevyrovnanosti rozpočtu, keďže príjmy na tieto výdavky podliehajú rozpočtovej klasifikácii. O túto sumu /strava ZŠ 115.409,48+690,44 strava MŠ deti v hmotnej núdzi =116.099,92 Eur/ sa z dôvodu nezaúčtovania rozpočtovej klasifikácie znižuje hospodársky výsledok vykázaný v záverečnom účte, aj v tomto stanovisku uvedený v jednotlivých tabuľkách. Okrem rozpočtovaných príjmov ZŠsMŠ disponovala aj príjmami za stravu od rodičov detí 5-9 ročníka a zamestnancov ZŠsMŠ, ktoré išli na nákup potravín. Tieto finančné prostriedky boli vedené na

samostatnom mimorozpočtovom účte. Ich výška nie je obci známa. Z toho dôvodu celkové vlastné príjmy, aj výdavky ZŠsMŠ sú v skutočnosti vyššie ako len tie, ktoré boli rozpočtované.

Tab. č. 4 Porovnanie skutočných príjmov a výdavkov rozpočtu Obce Markušovce za roky 2011-2010 v Eur

Kategória	Príjmy obce /bez ZŠ s MŠ/		Porovnanie príjmov 2011-2010	Výdavky obce /bez ZŠ s MŠ/		Porovnanie výdavkov 2011-2010
	Rok 2010	Rok 2011		Rok 2010	Rok 2011	
Bežné	2.086.508	1.999.330	-87.178	703.362	560.024	-143.338
Kapitálové	1.024.020	91.722	-932.298	202.437	135.981	-66.456
Spolu bez fin. operácií	3.110.528	2.091.052	-1.019.476	905.799	696.005	-209.794
Fin.operácie	154.742	37.138	-117.604	1.108.036	115.662	-992.374
Spolu s finančnými operáciami	3.265.270	2.128.190	-1.137.080	2.013.835	811.667	-1.202.168
	Príjmy ZŠ s MŠ		Porovnanie príjmov 2011-2010	Výdavky ZŠ s MŠ		Porovnanie výdavkov 2011-2010
	Rok 2010	Rok 2011		Rok 2010	Rok 2011	
Bežné	10.711	2.465	-8.246	1.170.503	1.122.854	-47.649
Kapitálové	0	0	0	5.753	0	-5.753
Spolu bez FO	10.711	2.465	-8.246	1.176.256	1.122.854	-53.402
	Príjmy obce /so ZŠ s MŠ/		Porovnanie príjmov 2011-2010	Výdavky obce /so ZŠ s MŠ/		Porovnanie výdavkov 2011-2010
	Rok 2010	Rok 2011		Rok 2010	Rok 2011	
Bežné	2.097.219	2.001.795	-95.424	1.873.865	1.682.878	-190.987
Kapitálové	1.024.020	91.722	-932.298	208.190	135.981	-72.209
Spolu bez fin. operácií	3.121.239	2.093.517	-1.027.722	2.082.055	1.818.859	-263.196
Fin.operácie	154.742	37.138	-117.604	1.108.036	115.662	-992.374
Spolu s finančnými operáciami	3.275.981	2.130.655	-1.145.326	3.190.091	1.934.521	-1.255.570

Zdroj: Finančné výkazy o plnení rozpočtu za rok 2010 a 2011 + vlastný výpočet

Tab. č.5 Porovnanie hospodárskeho výsledku obce za roky 2010 a 2011

	Hospodársky výsledok /vrátane ZŠ s MŠ/		HV spolu bez FO	Rozdiel FO /príjmové-výdavkové/	HV spolu s finančnými operáciami
	bežný	kapitálový			
Rok 2010	223.354	815.830	+1.039.184	-953.294	+85.890
Rok 2011	318.917	-44.259	+274.658	-78.524	+196.134
Rozdiel 2011-2010	+95.563	-860.089	-764.526	+874.770	+110.244

Zdroj: Stanovisko k záverečnému účtu za rok 2010 + tab. č.2 stanoviska k záverečnému účtu za rok 2011

Kapitálové príjmy a výdavky

Najväčšie rozdiely vykazuje obec pri kapitálových príjmoch a výdavkoch. Z kapitálových príjmov najnižšie plnenie obec vykazuje pri príjmoch od ERDF a štátneho rozpočtu pri projekte rekonštrukcie zdravotného strediska – len 8,4 % z naplánovaných príjmov. Celkové príjmy spolu boli vo výške 33.963,- Eur z celkovo naplánovanej sumy 402.103,- Eur. Dôvody nenaplnenia týchto príjmov nie sú uvedené nikde. Do budúcnosti odporúčam pri plánovaní príjmov z projektov EÚ byť obozretnejší, pretože ich vývoj dosiaľ bol vždy iný, ako sa plánovalo.

Kapitálové výdavky – nie je súlad % plnenia kapitálových výdavkov uvedených v záverečnom účte /23,66 %/ a v tabuľkovej časti /21,5 %/. Podľa záverečného účtu sa medzi kapitálovými výdavkami nachádza aj zaplatenie prípravnej dokumentácie – projektu obytnej zóny za Bocianom v sume 16.440,- Eur, ktoré vôbec nebolo schválené v rozpočte. K prekročeniu výdavkov došlo aj pri nákupe pozemkov, kde je plnenie na 108,3 %. Za negatívum považujem preplatenie faktúry týkajúcej sa rekonštrukcie Kúrie Ošustov dom bez toho, aby došlo k naplneniu zmluvných podmienok – ukončeniu stavby vrátane strechy, čo sa nenaplnilo. Obec minula väčšiu časť daru od Tiposu z roku 2009 /99.581,75 Eur/ okrem 3.846,43 Eur -je možné použiť len na tento účel/ bez toho, aby došlo k obnove národnej kultúrnej pamiatky, čo nesvedčí o hospodárnom využití finančných prostriedkov obce. Naopak, svedčí to o nedostatočnej predbežnej finančnej kontrole a pretrvávajúcich problémoch v rozpočtovom hospodárení obce. Negatívne hodnotím aj začatie nových rekonštrukcií /oplotenie cintorína/ bez ujasnenia si ďalších plánov v investičnej oblasti na ďalšie roky za účasti druhého orgánu obce – OZ a bez dokončenia začatých investícií – rekonštrukcia cesty Brezová, Ošustovec/.

Väčšinu kapitálových výdavkov v roku 2011 tvorili výdavky súvisiace ešte s predchádzajúcim obdobím /rok 2010/, ktoré boli nezaplatené z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. Z dôvodu zmeny financovania projektov EÚ boli nižšie najmä kapitálové výdavky na projekt rekonštrukcie zdravotného strediska – len vo výške príjmov 33.963,12 Eur + spolučasť obce vo výške 5 % 1.787,53 Eur/+projektová dokumentácia vo výške 2.640,- Eur. Nejasné sú výdavky vo výške 6.526,22 Eur uvedené v záverečnom účte – vlastné zdroje obce zo zmluvy.

Z dôvodu vládneho auditu projektu rekonštrukcie a modernizácie ZŠ Markušovce a jej výsledkov uvedených na str. 7 záverečného účtu /porušenie finančnej disciplíny/ nedošlo k zaplateniu poslednej faktúry voči dodávateľovi stavby-firme ALLBUILD vo výške 9.506,15 Eur, keďže obec musela vrátiť 18.578,20 Eur ktoré súvisia s fakturáciou nevykonaných prác a s následnou penalizáciou vo výške 9.985,33 Eur /spolu 28.563,53 Eur/. Zo záverečného účtu nie je jasné, ako obec vymáha tieto finančné prostriedky, ktoré mohli byť využité ináč.

Kapitálové výdavky súvisia najmä s rozvojom obce. V roku 2011 podiel kapitálových výdavkov na celkových výdavkoch obce, vrátane ZŠsMŠ /bez finančných operácií/ predstavoval len 7,48 %. Z celkových výdavkov s finančnými operáciami je podiel kapitálových výdavkov ešte menší – 7,03 %.

Bilancia aktív a pasív

Zhodnotenie aktív a pasív vychádza z výkazu ročnej závierky - súvaha k 31. 12. 2011.

Tab.č.6 Majetok obce - aktíva

	v eurách	
	Rok 2011	Rok 2010
Dlhodobý nehm.majetok	2.930	3.629
Dlhodobý hmot.majetok	6.217.854	7.283.598
Dlhodobý finančný.majetok	481.721	481.721
Zásoby	477	51.130
Zúčt.medzi subjektmi VS	1.111.307	76.043
Dlhodobé pohľadávky	0	0
Krátkodobé pohľadávky	114.427	177.067
Finančné účty	187.208	131.480
Poskyt.návrat.fin.výpomoci	0	0
Časové rozlíšenie	5.832	8.351
AKTÍVA CELKOM /netto/	8.121.756	8.214.691
AKTÍVA CELKOM /brutto/	9.503.227	

Rozdiel medzi brutto a netto hodnotou majetku predstavujú oprávky, prostredníctvom ktorých sa premieta postupné opotrebenie majetku v súlade s odpisovým plánom obce /účtovné odpisy/ a taktiež opravné položky k pohľadávkam, ktoré znižujú hodnotu pohľadávok.

Upozorňujem OZ na vysoký stav pohľadávok. Podľa inventarizačných zápisov k 31. 12. 2011 a súvahy pohľadávky celkom / brutto/ predstavujú sumu 171.223,- Eur, z toho:

- daňové 88.231,62 Eur, po korekcii /opravné položky v sume 38.083,- Eur/ je to 50.149,- Eur
- nedaňové 77.605,- Eur, po korekcií /opravné položky v sume 18.713,- Eur/ je to 58.892,- Eur
- ostatné pohľadávky 752,- Eur
- iné pohľadávky 4.634,- Eur.

Tab. č. 7 Zdroje krytia – pasíva

v eurách

	2011	2010
Vlastné imanie	6.194.738	6.002.039
Rezervy	21.119	12.836
Zúčt.medzi subjektmi VS	0	1.745
Dlhodobé záväzky	641.965	665.741
Krátkodobé záväzky	145.794	289.997
Bankové úvery a výpomoci	65.737	157.570
Časové rozlíšenie	1.052.403	1.084.763
PASÍVA CELKOM	8.121.756	8.214.691

Zdroj: súvaha obce k 31. 12. 2011

V zmysle ustanovení § 8 ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov sa majetok obce má zveľaďovať a zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovať. Z tabuľky č.5 a 6 vyplýva, že ustanovenie zákona obec nedodržiava, pretože oproti roku 2010 obec vykazuje v roku 2011 celkovo nižšie hodnoty.

Obec Markušovce vykazuje vysokú rozostavanosť a vysoký stav na účtoch obstarania dlhodobého hmotného majetku, čo svedčí o pretrvávajúcich problémoch v investičnej oblasti. Za nedostatok možno považovať vykonanie inventarizácie majetku, záväzkov a rozdielu majetku po termíne uzávierky /koniec januára/ a nezaúčtovanie rozdielov do roku 2011, čím sa skresľuje vykázaný výsledok hospodárenia v súvahe a vo výkaze ziskov a strát, o čom svedčí aj predloženie návrhu opatrení na vysporiadanie inventarizačných rozdielov z roku 2011 na zasadnutie OZ konanom 26. 4. 2012.

Pozitívne možno hodnotiť vyčíslenie nákladov súvisiacich s rekonštrukciou základnej školy. Okrem zvýšenia hodnoty budovy ZŠ a jej interiéru došlo k zvýšeniu majetku aj v jedálni a drobného majetku. Za negatívum považujem, že časť majetku bola hradená aj z majetku obce bez vedomia OZ. Podľa údajov v záverečnom účte obec uzatvorila zmluvu o prevode majetku do správy dňa 31. 12. 2011. Otázny je dátum uzavretia zmluvy /sobota/ a aj platnosť danej zmluvy. Podmienkou jej účinnosti je nielen zverejnenie na internetovej stránke po podpise /január 2012/, ale aj zákonnosť daného aktu. Podľa platných zásad o hospodárení s majetkom obce, § 9 odovzdanie majetku do správy podlieha schváleniu obecným zastupiteľstvom. OZ daná zmluva nebola predložená. Dodnes nie je vyčíslené a zmluvne ošetrené ani multifunkčné ihrisko.

Medzi prírastkami dlhodobého majetku či rozostavanosťou majetku chýba vyčíslenie celkových nákladov na nové oplatenie cintorína. Vykonané práce nemožno považovať za opravu, keďže sa zmenili technické parametre oplatenia /došlo k zbúraní časti oplatenia a k rozšíreniu pôvodného plota + postaveniu nového oplatenia a chodníka medzi cintorínom a domami/. Podľa výdavkov rozpočtu vynaložených v roku 2011, funkčná klasifikácia 0840, položka 633006, len hodnota materiálu týkajúca sa cintorína /2.426,13 Eur/ prevyšuje zákonom stanovenú hranicu pre technické zhodnotenie či novú investíciu, ktorá podľa platných zákonov je pri dlhodobom hmotnom majetku viac ako 1.700,- Eur. Takýto majetok podlieha taktiež odpisovaniu.

Prehľad o stave a vývoji dlhu

V časti IV. návrhu záverečného účtu sú uvedené jednotlivé druhy úverov, ktoré Obec Markušovce mala k 31. 12. 2011. Tento stav po overení výsledkov inventarizácie a poznámok k uvedenému dátumu súhlasí so skutočnosťou. Obec Markušovce mala k 1. 1. 2011 štyri bankové úvery a 1 nebankový úver. V roku 2011 boli splatené 2 úvery Dexia Municipál vo výške už 7.916,80 Eur a úver Dexia-Komunál Eurofondy v sume 56.356,35 Eur. K 31. 12. 2011 Obec Markušovce vykazuje už iba 2 bankové úvery a 1 nebankový úver, čo možno hodnotiť pozitívne. Prehľad úverov uvádzam v tabuľke č. 8.

Tabuľka č. 8 Stav úverov obce k 31. 12. 2011

Druh úveru	Charakter úveru	Mena	Úroková sadzba v %	Dátum splatnosti	Výška v Eur k 31.12.2011	Výška v Eur k 31.12. 2010	Popis zabezpečenia úveru
Dexia Municipál	Voda, kanál	Eur	1M + 4 %	25.3.2011	0	7.916,80	-
OTB-komunálny investičný	Investičný-nákup rýpadla-nakladača nákladné auto	Eur	3M+0,5%	25.6.2012	8.585,32	25.754,44	Bianko zmenka
OTP-komunálny investičný	Investičný-Jareček	Eur	3M+0,5%	25. 6. 2017	57.151,19	67.542,35	Bianko zmenka
ŠFRB-nebankový úver	Byty Školská	Eur	1 %	16.6.2035	641.373,00	665.201,00	
Dexia-investičný úver	Rekonštrukcia ZŠ s MŠ	Eur	3 mesačný BRIBOR+ 1,49 %	27.07.11	0	56.356,35	Vista zmenka
Spolu úvery					707.109,51	822.770,94	
Bez ŠFRV					65.736,51	157.569,94	

Zdroj: Poznámky k 31. 12. 2011 Obce Markušovce k 31. 12.2011 a návrh záverečného účtu za rok 2011

V zmysle § 17 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ktorý upravuje pravidlá používania návratných zdrojov financovania /teda úverov a pôžičiek/, podľa ods. 2 obce môžu použiť návratné zdroje financovania len na úhradu kapitálových výdavkov. Obec Markušovce použila všetky úvery na kapitálové výdavky.

K 31. 12. 2011 Obec Markušovce podľa súvahy vykazuje záväzky celkom v sume 874.615,- Eur. Po lehote splatnosti obec vykazuje podľa poznámok záväzky v sume 9.506,- Eur. Skutočné bežné príjmy obce predchádzajúceho rozpočtového roka /vrátane príjmov ZŠsMŠ/, t.j. roka 2010 predstavujú sumu 2.097.219,- Eur. Podľa zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy č. 583/2004 Z.z., § 19 , odst. 1 obec je povinná zaviesť ozdravný režim, ak celková výška jej záväzkov po lehote splatnosti presiahne 15 % skutočných bežných príjmov obce predchádzajúceho rozpočtového roka a ak neuhradila niektorý uznaný záväzok do 60 dní odo dňa jeho splatnosti. **15 % skutočných bežných príjmov obce predchádzajúceho rozpočtového roka je 314.582,85 Eur, čo je menej ako suma záväzkov po lehote splatnosti=9.506,- Eur.**
Podľa toho Obec Markušovce nespadá do ozdravného režimu. Otázne ostávajú dôvody nesplatenia záväzkov v dobe splatnosti.

Podnikateľská činnosť

Za pozitívum možno považovať zrušenie podnikateľskej činnosti klubového zariadenia v požiarnej zbrojnici obce k 30.4.2011. Obce môžu v zmysle zákona o obecnom zriadení č. 369/1990 Zb., § 8, odst. 4 použiť svoj majetok aj na podnikateľskú činnosť. Podnikateľskú činnosť majú obce vykonávať len vtedy, ak sú ziskové a tento zisk slúži na zvýšenie príjmov rozpočtu. Obec Markušovce účtovala o podnikateľskej činnosti pri klubovej činnosti požiarnej zbrojnice viacero rokov, kde vykazovala stratu. K ukončeniu činnosti obec opäť vykazuje stratu v sume 2.166,- Eur. Výnosy podnikateľskej činnosti boli v sume 2.743,- Eur, a náklady podnikateľskej činnosti 4.909,- Eur. Najvyšší podiel nákladov tvorili osobné náklady – mzdy a odvody, vrátane vyplateného odstupného. Je potrebné rozhodnúť o vysporiadaní záväzku, ktorý prispel k strate.

Hodnotenie plnenia programov obce

Súčasťou kontroly hospodárenia je aj monitorovanie a hodnotenie plnenia programov a cieľov obce. K 30. 6. 2011 nebola vyhotovená žiadna monitorovacia správa. Aj keď Obec Markušovce nemala schválený rozpočet na príslušný rok, do doby schválenia nového programového rozpočtu platili programy a ciele schválené v roku 2010. Chýba aj hodnotiacia správa o plnení programov obce k 31. 12. 2011. Cieľom zavedenia programového rozpočtovania bolo dať občanom informáciu o výsledkoch hospodárenia s verejnými finančnými prostriedkami. K tomu slúži hodnotiacia správa. Hodnotiacia správa slúži aj pre stanovenie nových cieľov a porovnanie údajov, nakoľko programový rozpočet má obsahovať údaje na 5 rokov /2 dozadu a 3 dopredu/. Záverečný účet v časti údaje o plnení rozpočtu je zhodnotený vo výdavkovej časti podľa programov obce, ale len podľa rozpočtovej klasifikácie. Občania nedostali informáciu, čo bolo za nadobudnuté finančné prostriedky vykonané, chýba výsledok prijatia a minútia verejných finančných prostriedkov a ich porovnanie s plánom a s minulým obdobím.

3. Záver:

Na základe vyššie uvedených informácií, z dôvodu nedostatkov zistených v rozpočtovom hospodárení, z dôvodu nevykonávania monitorovania a hodnotenia programového rozpočtovania obce, nerešpektovania prijatého VZN o dotáciách, z dôvodu nepredkladania písomných opatrení z vykonaných kontrol, z dôvodu neskorého ukončenia inventarizácie, nedostatkov zistených pri verejnom obstarávaní, moje odporúčanie pre rozhodnutie obecného zastupiteľstva pri prerokovaní záverečného účtu obce je

celoročné hospodárenie sa schvaľuje s výhradami.

Podľa zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, §16 ods. 11, ak sa záverečný účet schváli s výhradami, obecné zastupiteľstvo je povinné prijať opatrenia na nápravu nedostatkov.

Vystavil: Ing. Šteinerová Františka, hlavný kontrolór obce
V Markušovciach 13. 7. 2012